

۱۴۰۱

در تلویزیون

نویسنده: عبدالعباس برغشی

طراح آموزش: فرنوش طهمورس

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۹۶-۶۰۰

شماره کتابشناسی ملی: ۴۲۶۵۲۱۸

عنوان و نام پدیدآورنده: مبانی طراحی صحنه و دکور در تلویزیون / نویسنده: عبدالعباس برغشی

مشخصات نشر: تهران: عرفان کهن، ۱۳۹۵

مشخصات ظاهری: ۱۱۴ ص: (مصور) بخشی رنگی (جدول)

یادداشت: کتابنامه: ص ۱۱۴-۱۱۳

موضوع: تلویزیون - صحنه آرایی و دکور

موضوع: Television - Stage-setting and scenery

موضوع: تلویزیون - صحنه آرایی و دکور - آزمون ها تمرین ها

موضوع: Television - Stage-setting and scenery - examinations, question, etc

رده بندی دیویی: ۷۹۱/۴۵۰۲۵

رده بندی کنگره: ۱۳۹۵/ب۴ص۳/ PN1992/۸

نام کتاب: مبانی طراحی صحنه و دکور در تلویزیون

مؤلف: عبدالعباس برغشی

ناشر: انتشارات فرهنگی هنری عرفان کهن

قطع: رقعی

نوبت چاپ: اول

تعداد نسخه: ۱۰۰

طراح روی جلد و آرایش صفحات: عبدالعباس برغشی

چاپ: ۱۵۰۰۰۰

قیمت: ۱۵۰۰۰۰

مرکز پخش: عرفان کهن

شماره تلفن: ۱۵-۱۴۰۱۵۰۱۱

تاریخ نشر: ۱۳۹۵

تهیه کننده - کارگردان - تصویر بردار - نور پرداز - تدوینگر - صدابردار

طراح آموزش: فرنوش طهمورس

فهرست مطالب

۱۱ پیشگفتار

فصل اول

۱۹ مبانی هنرهای تجسمی و تاثیر آن در طراحی صحنه

فصل دوم

۲۷ ساختار

۳۰ ساختار مقید

۳۰ ساختار نیمه مقید

۳۰ ساختار غیر مقید

۳۱ ایجاد تمرکز در طراحی صحنه و دکور با ساختار مقید، نیمه مقید و غیر مقید

۳۱ ساختار غیر فعال

۳۲ ساختار فعال

۳۲ ایجاد تمرکز در طراحی صحنه و دکور با ساختار غیر فعال و فعال

فصل سوم

۳۷ زبان بصری

۳۹	تفسیر زبان بصری
۴۰	عناصر طراحی
۴۰	عناصر ذهنی
۴۱	نقطه
۴۲	خط
۴۴	انواع خط
۴۴	خط های مستقیم
۶۰	خط های منحنی
۶۲	خط های شکسته
۶۴	سطح
۶۴	حجم
۶۵	عناصر بصری
۶۵	شکل
۶۶	انواع سطوح
۷۷	انواع حجم
۸۰	اندازه
۸۰	رنگ

۸۱.....-بافت

فصل چهارم

۸۷.....-عناصر ارتباطی

۸۸.....-جهت

۸۹.....-موقعیت

۹۰.....-فضا

۹۰.....-جاذبه تصویری

۹۰.....-عناصر عملی

۹۱.....-بازنمایی

۹۱.....-معنا

۹۲.....-کاربرد

۹۴.....-چارچوب مرجع

۹۵.....-فرم و ساختار

فصل پنجم

۱۰۱.....-طراحی صحنه و دکور در تلویزیون

۱۰۲.....-دکورهای داخل استودیو

- ۱۰۲.....-دکورهای خارج از استودیو
- ۱۰۲.....-استودیو تلویزیونی
- ۱۰۵.....-ویژگی های یک دکور تلویزیونی
- ۱۰۵.....-معماری فیزیک استودیو
- ۱۰۷.....-دیوارهای اکوستیک استودیو
- ۱۰۷.....-کف استودیو
- ۱۰۹.....-در ورودی عوامل انسانی
- ۱۰۹.....-در ورودی وسایل صحنه
- ۱۰۹.....-دکور و صحنه داخل استودیو
- ۱۱۱.....-ایده گرایی
- ۱۱۱.....-واقع گرایی
- ۱۱۲.....-تخیلی و کلی
-
- ۱۱۳.....-از نظر هنری
- ۱۱۴.....-اصول صحنه پردازی
- ۱۱۵.....-طراحی صحنه و دوربین
- ۱۱۵.....-شناخت مختصات دوربین

- ۱۱۶..... اصول کلی
- ۱۱۸..... نقشه استودیو (پلان استودیو)
- ۱۱۹..... نقشه صحنه (پلان صحنه)
- ۱۲۰..... نحوه قرارگیری وسایل صحنه
- ۱۲۰..... مناطق
- ۱۲۳..... عوامل اصلی صحنه
- ۱۲۷..... جزئیات سطوح و مصالح پیرامون آنها
- ۱۲۷..... جزئیات نقاشی شده
- ۱۲۷..... کاغذ دیواری
- ۱۲۷..... قطعات قالبی
- ۱۲۸..... رنگ آمیزی کف صحنه
- ۱۲۹..... پراکنده سازی
- ۱۲۹..... کف پوش ها
- ۱۳۰..... سقف
- ۱۳۱..... اندازه و شکل صحنه
- ۱۳۲..... کادریاقاب بندی برای دکور و صحنه
- ۱۳۳..... کاربرد فضا و ارتفاع در صحنه

- ۱۳۳.....-ایجاد عمق در دکور و صحنه
- ۱۳۵.....-طراحی صحنه و دکور واقع گرا
- ۱۳۶.....-چیدمان صحنه یا صحنه آرایی
- ۱۳۹.....-تقابل زبان دکور، زبان دوربین
- ۱۴۰.....-تصویرهای
- ۱۴۱.....-ارزشهای رنگ در دکور
- ۱۴۱.....-جزئیات سطوح، کم
- ۱۴۲.....-روشنایی سطوح دکور
- ۱۴۳.....-بازبینی جزئیات دکور
- ۱۴۴.....-صحنه پردازی بوسیله رنگ

فصل ششم

- ۱۵۱.....رنگ
- ۱۵۲.....-فیزیک و شیمی رنگ
- ۱۵۹.....-چهره دوگانه رنگ
- ۱۶۰.....-هماهنگی رنگها
- ۱۶۸.....-تضاد رنگها

- ۱۷۵.....-زبان رنگها
- ۱۷۸.....-ارزش بیان گرایی رنگها
- ۱۸۴.....-ترکیب بندی رنگ در طراحی صحنه و دکور
- ۱۸۶.....-انواع ترکیب بندی های رنگی
- ۱۸۹.....-جمع بندی

هدف کلی

فراگیران بعد از مطالعه مطالب این کتاب با اصول و مبانی طراحی صحنه و دکور در تلویزیون آشنا می شوند .

تاریخ و قدمت حیات بشري نشان می دهد که بشرهمواره در تکاپو و جستجو بوده است تا تازگیها را به نحوی بیان و خود را اقناع نماید . انسان با کمک علم و دانش هنر از ابتدای خلقت تا به امروز توانسته توانایی و احساسات درونی خود را با استفاده از هنر و اشکال مختلف آن به جهان خارج از درون خود منعکس نماید و زیباییهای آن را احساس کند و به آن همگام دهد .

حضور هنر در زندگی و فعالیت های روزمره بشري ، علاوه بر جنبه تزیینی و دکوراتیو ، گونه ای بیان ذهنیت و عقیده آدمی را در مورد هستی و جهان پیرامونش به نمایش می گذارد . حال ابزار خفیه این ذهنیت در طول تاریخ ، وسایل گوناگون ، متعددی می تواند باشد ، از ساده ترین اشیا در زندگی آدمی گرفته تا زندگی صنعتی و پیشرفته جهان معاصر که از پیچیدگی های خاص خود برخوردار است .

تکاپوی بشر برای استفاده از هنر و تکنولوژی برتر آن در جوامع امروزی بشري بصورت تدریجی ، صورتی تکامل یافته به خود گرفته است و به انحاء گوناگون در تمامی گستره های زندگی نمود بارز یافته و تأثیرات بسزائی را از خود در فرهنگ و ارزشهای اخلاقی جامعه

بجا گذارده و تغییر و تحولات فرهنگی را با خود همواره ساخته است

خطاطی ، نقاشی ، مجسمه سازی ، گرافیک ، طراحی صحنه ، طراحی لباس ، کارگردانی ، فیلمبرداری و اشکال مختلف هنر محسوب می شوند و از آنجائیکه دگرگونیهای وسیع در زمینه ابزار و تکنیک های هنری بوجود آمده است ، مردم می باشد که نوع نگاه و اندیشه خود را نسبت به مقوله هنر و رشته های مختلف آن تغییر دهیم

در واقع باید اذعان نماییم که دیگر دنیا و جهان امروزی ما ، دنیا و جهان گذشته نیست ، همه ارکان جامعه را تغییر و تحول گشته اند و دیگر نگاه ساده و بی تحلیل را پذیرا نیست ، چرا که با گسترش شهرها و نهاد ها و موسسات آن ، ساختار های فرهنگی و هنری را متفاوت از گذشته ساخته ، و با بیانی بدیع و زیبا شناسی خاص ، همراه معیار های جدید ، ساختارهای خلاقانه ای به آثار هنری بخشیده اند . تحولات و جنبش های هنری گویای واضح این مطلب هستند و جای هیچ انکاری نمی ماند .

در این میان ، قصد داریم از هنری سخن برانیم که در میان رشته های هنری دارای جایگاه

خاصی می‌باشد، و در رسانه های تصویری از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، همچنین از تأثیرات بیان بصری آن، می‌توان به مفاهیم زیباشناسی و فضاسازی که از مباحث مهم طراحی صحنه و دکور می‌باشد اشاره داشت.

طراحی صحنه یا سنوگرافی (scenography) امروزه در جهان دارای ارزش و اعتبار خاصی است. زمانی بود که این منرقشی حاشیه ای و فرعی در برنامه بازی تلویزیون داشت و تنها به شبیه سازی مکان و یادها خلاصه می‌شد. در طول زمان کارایی دراماتیک و زیباشناسی آن بیشتر آشکار شد، تا آن‌جا که در دوران ما طراحی صحنه در بردارنده هر فکری موضوع برنامه است که از طرق مجموعه علائم صحنه ای به مخاطبان انتقال می‌یابد. هر هنری زبان خاص خود را دارد و این زبان مکتب از عناصر مورد کاربرد آن هنر و نحوه ترتیب و تنظیم این عناصر به منظور ابلاغ پیام است. زبان یک برنامه تلویزیونی را می‌توان به چند جزء یعنی، عوامل انسانی (مجریان و میهمانان ...)، متن، برنامه، فضای

برنامه (دکور، لباس، نور...)، عناصر فنی و کارگردان تقسیم کرد. شاید روش بهتر برای ملاحظه این زبان، آن باشد که بگوییم یک

برنامه تلویزیونی را به عنوان یک عمل ارتباطی، می توان برحسب عناصرتشکل دهنده یک مدل ارتباطی، بررسی کرد. بدین ترتیب، یک فرستنده، یک گیرنده، یک پیام به صورت مجموعه خاصی از علامات، یک مجرا، و یک بازخورد یا پاسخی از گیرنده وجود دارد.

عمل ارتباطی در یک ماتریس یا زمینه و به بیان دیگر، در وضعیتی واقع در مکان و زمان انجام می شود. اجراء یک برنامه، جایی در زمان روی می دهد و متضمن رابطه ای میان برنامه، عوامل اجرایی برنامه، مخاطبان است. به بیان دیگر، ماتریس انواع و احوال فیزیکی محاط بر اجرای برنامه تولیدی زمانی است که ضبط برنامه در آن واقع می شود. همین رابطه فیزیکی است که خود رابطه روانی را تحت تاثیر قرار داده و لذا برآنچه ابلاغ می شود موثر می افتد. کنت برک Kenneth burke (1877) نویسنده و منتقد آمریکایی که تئوری نمادگراییانه نقد ادبی را باب کرد، در بحث خود پیرامون کارهای نمادین یا رساننده به طور کلی اصطلاحی را از تاثیر به عاریت گرفته و از این بعد زمانی و مکانی با عنوان صحنه یاد می کند. ماتریس یا صحنه بدین معنا شامل ساختمان فیزیکی استودیو، زمان و شرایط اجرا و منظره صحنه (به

معنای مصطلح آن) است. تقریباً غیر ممکن است بتوان صحنه را که مشتمل بر سایر عناصر فنی است، از ساختمان فیزیکی استودیو جدا کرد. زیرا مکانی که اجرا در آن واقع می شود عمدتاً تعیین کننده نوع صحنه، نور، لباس، آرایش و آثار صوتی است که به کار می رود. براساس این امکانات نخستین کارکرد صحنه پردازي رامپلوان به طور ساده، رساندن اطلاعات توصیف کرد.

در اینجا به بررسی است از چگونگی و چیستی مفهوم طراحی صحنه و عناصر ترکیب کننده آن توضیح منطقی و روشنگرانه به دست دهیم. طراحی صحنه به مجموعه همبست ای از عناصر گوناگون و مکمل، مادی و معنوی اطلاق می شود که به برنامه های تلویزیونی قابیتهای آمادگی های تصویری مفهومی و زیباشناسانه می بخشد.

نخست ما به این مسئله می پردازیم، طراحی صحنه چه ویژگیهایی را داراست؟ نظری دیگری نموده های عینی، ملموس و محسوس آن چه می باشد؟ بدون تردید عصر حاضر و نگرش مدرن هنرهای تجسمی در طراحی صحنه و دکور، به گونه ای متجلی شده که به دگرگونیهای عمیقی در آن منجر گردیده است. حال این تحولات چه تغییراتی را باعث شده است؟

قرن بیست و یکم آغاز شده است و تصویری که این دوره در پیش روی انسان معاصر می گذارد ، یک قرن پر از تحولات سهمگین سیاسی ، اعتقادی ، علمی ، اجتماعی ، فرهنگی و هنری است و به ما می گوید که گستردگی ، تنوع ، کمیت و جلوه های گوناگون هنری ، همواره زوایای نگاه تازه و تامل های دیگری را می طلبد .

رویکرد مورد بررسی ما از طراحی صحنه و دکور ، بر اساس کاربرد های آن در تلویزیون و سینما و تاثیر و از دیگر سو ، زیبا شناسی تصویری سرچشمه می گیرد . در این راستا در جستجوی شناخت عناصر تعیین کننده صحنه ، باید حوزه ای بس گسترده تر از قلمرو آن را در نظر آوریم ، زیرا این رشته هنری بسیار پیش از مرزبندی جغرافیایی ، رسمی ، و بین المللی شکل گرفته است و پذیرش تحولاتی در آن رخ نموده که ناگزیریم به تحقیق و پژوهش جدی در این میان دست بزنیم و از حرکات تکراری و غیر خلاقانه دوری کرده و به نوآوری و بومی سازی آن پردازیم .